

Den næste sag på dagsordenen var:

Spørgsmål om indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Helle Degn.

Anden næstformand (Hanne Budtz): Der-
som ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det
som vedtaget, at stedfortræderen indkaldes.
(Ophold). Det er vedtaget. Stedfortræderen
vil herefter blive indkaldt som midlertidigt
medlem af folketinget fra og med den 22.
marts d. å.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring af lov om bekæmpelse af smitsomme sygdomme hos ferskvandsfisk.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 25) findes i tidenden sp. 3588).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget
vedtoges enstemmigt med 119 stemmer.

Anden næstformand (Hanne Budtz):
Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsminis-
teren.

Den næste sag på dagsordenen var:

*Tredje behandling af forslag til lov om ændring af lov om revision af lov om embedsløge-
væsenets ordning.*

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 150) findes i tidenden sp. 3680).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget
vedtoges enstemmigt med 119 stemmer.

Anden næstformand (Hanne Budtz):
Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsmini-
steren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af vandløbsloven [af Vivike m. fl.].

(Lovforslaget (nr. 127) findes i tillæg A. sp. 2251, fremsættelsen i tidenden sp. 2902).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ministeren for foreningsbekæmpelse (Kampmann): Det forslag til lov om ændring af vandløbsloven, som hr. Vivike m. fl. har fremsat nu, svarer praktisk taget fuldstændig til forslaget, som hr. Vivike tidligere har fremsat her i tinget bl. å. i forbindelse med behandlingen i 1968-69 af den revision af vandløbsloven, som trådte i kraft den 1. april 1970. Ved den lejlighed stemte jeg selv sammen med en lang række medlemmer af den socialdemokratiske folketingsgruppe for en række af hr. Vivikes forslag, og jeg må tilstå, at jeg stadig har stor sympati for sigtet bag forslagene, nemlig en effektivisering af foreningsbekæmpelsen herhjemme.

Sidste gang hr. Vivike m. fl. fremsatte forslag af denne art, var den 20. februar 1970. Efter første behandling den 21. april 1970 henvises forslaget til et udvalg, som dog ikke nåede at færdigbehandle sagen.

Jeg vil gerne understrege ved denne lejlighed, at der ikke må herske tvivl om, at tiden nu efter flere års overvejelser, måske ind imellem for mange overvejelser, er inde til, at vi for alvor sætter gang i bekæmpelsen af forening her i landet. De lovforslag om foreningsbekæmpelse, jeg indtil nu har fremsat i tinget, er udtryk for disse bestræbelser.

Jeg er enig med hr. Vivike i, at en gennemførelse af det forslag, der her foreligger, på en lang række punkter vil kunne medføre en vis forbedring af vore muligheder for at bekæmpe vandforureningen. Hvad særlig angår forslaget om forbud mod udledning af møddingsvand, kan jeg sige, at jeg er enig i, at en vis skærpelse af de gældende regler formentlig bør gennemføres, men endnu har

[Ministeren for forureningsbekæmpelse.]

jeg ikke afsluttet mine overvejelser om, hvorledes dette kan ske.

Det er jo således, at hvor der i dag konstateres skade på vandløb eller forekommer en forgiftning af vandet f. eks. med fiskedød til følge, kan tilførsel af møddingsvand straffes som overtrædelse efter den gældende vandløbslovs § 5, stk. 1; nr. 4. Det er måske betænkeligt at indføre møddingsvand i et selvstændigt stk. 3, som hr. Vivike har foreslået, idet dette kan give anledning til et betydeligt antal sager om overtrædelse af et formelt forbud, hvor der ikke er sket reel skade. Vi kan heller ikke se bort fra, at antallet af landbrugsejendomme med mødding er overordentlig stort, og at møddingsvand fremkommer især under og efter regnskyl, hvorfor væsken kan være stærkt fortyndet og ikke umiddelbart kan sammenlignes med ajle.

Fra landbrugets side har man inden behandlingen af vandløbslovens revision i 1969 især fremhævet praktiske vanskeligheder som argument mod generelt forbud. Man har anført, at møddingsafløbet opspædt med regn er så tyndt og flyder så meget, at det ikke kan opsamles i ejendommenes ajlebeholdere, at det tynde vand har en ringe gødningsværdi, og at de hyppige tømninger af ajlebeholdere for udkørsel på markarealer ikke altid kan indpasses i en rationel arbejdsdag. Overdækningen af møddingsstedet vil kunne give risiko for flueplage, og i øvrigt må eventuelle tagkonstruktioner placeres så højt, at overdækning ikke hindrer kørsel med arbejdsvogne på møddingsstedet.

Men som jeg var inde på før, er jeg enig i det generelle sigte med hr. Vivikes forslag, nemlig at en vis skærpelse af de gældende regler bør gennemføres, men en mere detaljeret overvejelse er nok på sin plads, inden man gennemfører eller overvejer disse skærper.

I ministeriet arbejder vi for tiden som bekendt med et forslag til lov om miljøbeskyttelse, hvis udformning formentlig vil

kunne få afgørende betydning for en effektiv løsning af de problemer, der ligger hr. Vivike så stærkt på sinde.

Jeg til tro, at hr. Vivike og de øvrige forslagsstillere, hvis jeg allerede nu havde kunnet fremsætte mit forslag til en sådan almindelig miljøbeskyttelseslov, ville have været enig med mig i, at størsteparten af deres forslags enkelte punkter burde indgå i folketingets drøftelse af mit lovforslag. Jeg tænker her ikke mindst på deres forslag til dækning af udgifterne ved en mere effektiv forureningsbekæmpelse, som det er nævnt i bemærkningerne til nr. 7 og nr. 8, hvor man henviser til industrien, dens forureningsbekæmpelse og de økonomiske problemer, der er forbundet hermed, og til kommunerne, idet man direkte anfører et beløb på 100 mill. kr. uden nærmere specifikation af, hvorledes det skal fordeles, og hvilke principper man skal lægge til grund ved en sådan fordeling.

Det er derfor efter min opfattelse næppe helt aktuelt at gennemføre det fremsatte lovforslag nu, selv om jeg har sympati for mange sider af det. Jeg vil gerne anbefale, at forslaget overvejes sammen med det miljøbeskyttelsesforslag, som jeg som nævnt håber at kunne fremsætte i slutningen af indeværende samling.

Søren B. Jørgensen: Det er min opfattelse, at ethvert forslag, der tager sigte på at holde vort land rent, vil blive studeret særlig nøje af politikere og af de politiske partier. Alle erkender, at det er et af de vigtigste problemer, vi har, og det er også glædeligt at kunne konstatere, at det i befolkningen har en meget høj prioritet.

Forslaget her er, som ministeren også sagde, en gammel kending, og partiernes stilling er sådan set velkendt. Vi diskuterede forslaget i forbindelse med den revision af vandløbsloven, der var et resultat af ikke mindre end 3 års udvalgsarbejde. Jeg må derfor gå ud fra, at de forslag, der her fremsættes, har været meget nøje drøftet og gennemgået under dette udvalgsarbejde. Hr. Vivike fremsatte de fleste af dem som

[Søren B. Jørgensen.]

ændringsforslag ved anden behandling i 1969, men fik dem ikke vedtaget.

Jeg har siden fået bekræftet, hvad jeg i øvrigt var klar over, at hr. Vivike er en meget ihærdig mand. Da han ikke fik dem vedtaget i 1969, kom de igen i 1970, men da blev man heller ikke færdig med dem. Nu prøver hr. Vivike så for tredje gang — i håb om, at det er lykkens gang — at få forslagene igennem.

Den lov, vi har nu, har virket siden 1. april 1970, altså kun i 2 år. Jeg vil gerne sige, at socialdemokratiets stilling er afhængig af, om der i de to år er kommet eksempler på, at de løsninger, vi i 1969 gennemførte til at klare problemerne om møddingsvand, rensning af vand fra dambrug, afskåret grøde og udpumpning af slam, ikke har virket. Er det sådan, at de instanser, der skal føre loven ud i livet: amter og kommuner, vandløbsretter o. s. v., ikke har været deres opgave voksen, så er der grund til at se på disse forhold. For de fleste af de stillede forslags vedkommende er der jo hjemmel i loven til at opnå det samme, som hr. Vivike tilsigter med sine forslag.

Et andet spørgsmål, jeg gerne vil rejse, er, hvordan vi får folk til at overholde loven. Er det sådan, at det kan betale sig ikke at efterkomme lovens forskrifter mod forurening af vore vandløb, fordi det er billigere at betale en bøde? Jeg ved ikke, hvor stor en bøde man kan idømmes, men hvis det kan svare sig, vil jeg gerne være med til også at se på dette problem.

En anden ting er sagsbehandlingen. Her vil det måske være på sin plads at se, om vi kan rationalisere inden for hele dette område med alle de kommissioner og nævn, der i dag findes. Jeg vil i udvalget være interesseret i at få oplyst, i hvor stor udstrækning den henvendelse, som landbrugsministeren skulle rette til kommunerne om optagelse af grøde, er efterkommet. Det samme gælder, hvad der er kommet ud af de drøftelser, ministeren skulle have med Københavns kommune angående hovedstadens forbehold.

Økonomien har hr. Vivike også med. Det siges i bemærkningerne, at staten skal stille ikke mindre end 100 mill. kr. til rådighed som tilskud og lån. Hvordan hr. Vivike er

kommet frem til det tal, står der ikke noget om. Jeg kan give ret i én ting: der er ikke noget ved at vedtage en lov, hvis man ikke sikrer, at der er penge til dens gennemførelse.

Socialdemokratiets principielle stilling til forureningsspørgsmålet er, at de, der forurener, også må betale. Årsagen til, at der mange steder mangler rensningsanlæg, er den ganske enkle, at kommunen fattes penge. Hvordan det kan afhjælpes, vil jeg også gerne være med til at undersøge. I øvrigt kan staten jo, hvor den mener at have særlig interesse deri, stille midler til rådighed.

Til sidst vil jeg gerne sige, at jeg har haft min store tvivl, om det ikke er lovlig tidligt at begynde at vurdere virkningerne af en så omfattende revision som den, vi foretog af vandløbsloven, når den kun har virket i 2 år. Men allright, vi vil gerne være med til at se på alle disse ting i et udvalg.

Knud Bro: Vandløbslovgivningens regulativer for rensningsanlæg og kontrol med vandkvaliteten sammenholdt med vandforsyningslovens særlige beskyttelsesregler i §§ 44-47 giver formentlig tilstrækkeligt lovmæssigt grundlag for en beskyttelse af vandet. Man kan altså på det grundlag sige, at det skulle have været så godt, og så blev det faktisk skidt.

Jeg har netop været en tur rundt til 6 danske byer for at høre om lokale eksperter og interesseredes syn på forureningsspørgsmålet. Der var mange erfaringer at hente, bl. a. om, hvorfor det faktisk går så skidt. Jeg tror, der er mange ting, vi må til bunds i. På den her givne foranledning vil jeg gerne fremhæve nogle af de ting, jeg anser for at bære en væsentlig del af ansvaret for, at det går så skidt, som det faktisk gør.

I modsætning til arbejderbeskyttelseslovgivningen og lignende lovgivning, hvor man har klart formulerede krav, er den danske lovgivning på vand- og spildevandsområdet fyldt med begreber som „forsvarligt“, „tilfredsstillende“ og „godt drikkevand“. Egentlige grænseværdier forekommer næsten ikke. I en række andre landes lovgivning findes forskrifter af præcis karakter, det gælder f.eks. Sverige, Holland, England, USA og Canada. Vor lov overlader i praksis ofte ansvaret til den enkelte, der ikke kan få

[Knut Bro.]

svar på, hvad der egentlig er forsvarligt, og hvad der egentlig er tilfredsstillende — hvad det vel at mærke vil sige konkret. Man sagde til mig på min rejse, at så længe vi ikke selv kan give klare love, kan vi heller ikke vente at få klart vand. Der findes i øvrigt grænseværdioptegnelser. Jeg henviser til Dansk Ingeniørforenings norm nr. 39, 1946.

Jeg ved meget vel, at vi ikke råder over noget fælles mål for giftighed, såkaldt toksicitet, men der kan skabes en sådan værdibetegnelse gennem visse standardbetingelser. Jeg ved, det kræver eksperimenter, f. eks. økologiske modelforsøg med giftstoffer. Jeg ved også, at det kræver forskning, f. eks. med hensyn til laverestående dyr og planter, men det er altså faktisk muligt.

Men det, vi her taler om, har også en praktisk side. Mangelen på normer skaber uensartede betingelser; de lokale sundhedskommissioner ser forskelligt på begreber som „forsvarligt“, „tilfredsstillende“ o. lign. Jeg noterede mig på min rejse en betydelig mistanke om, at lokale interesser af anden art end netop forureningsbekæmpelse kan spille en rolle i sundhedskommissionernes afgørelser.

Også landvæsenskommissionerne bør tages op til drøftelse. I hvert tilfælde kan man sige om dem, at deres afgørelser er alt, alt for sendrægtige.

Kontrollen med forureningslovens overholdelse må vi også se nærmere på. For det første tror jeg, vi skal op på amtsplan. Jeg har allerede talt om, at lokale interesser kan spille ind. Man kan så have en lokal sundhedsinspektør, som kan afgøre mindre, lokale sager, som ikke behøver at komme op på amtsplan, f. eks. hvor pølsevognen hensigtsmæssigt placeres på torvet. Men større sager må op på amtsplan, interessekonflikter må mindst op på amtsplan, og lad så de enkelte borgere, som får afgørelsen truffet af den lokale inspektør, få mulighed for at anke. Og én ting til: fortæl dem, at de er velkomne til at anke, hvis de er utilfredse.

Jeg skal også nævne, at det er naturligt, at disse organer har eksperter til rådighed. Jeg vil bede om, at man fortrinsvis bygger på de eksperter, som sidder rundt omkring i laboratorier og virksomheder, og som kan

tilkaldes, når der er brug for det — altså ikke permanente, men ambulante.

Endelig vil jeg nævne en ting, som jeg er stødt på. Lad os finde mere smidige udveje for at finde synderne. Hvorfor uddanner man ikke nogle af amtsvandinspektionens folk, så de straks kan optage rapport? Det kræver ikke flere ansatte, men det ændrer de nuværende forhold, hvor det som regel er muligt at synde uden at blive opdaget, fordi landbetjenten ikke når hurtigt nok frem.

Til hr. Vivikes forslag har jeg et par konkrete synspunkter, jeg gerne vil fremføre. Igen vil jeg gerne understrege min bemærkning om, at vi for så vidt har en god lovmæssig beskyttelse, jfr. i øvrigt forskningsrådets sekretariats publikation nr. 14, side 88. Men det forudsætter rigtignok, at lovgivningens ordlyd og mening benyttes i dens fulde udstrækning.

Nu til de konkrete punkter. Men hensyn til at inddrage København i vandløbsloven kan jeg kun sige, at det selvfølgelig er det eneste rigtige. Ved anden behandling af vandløbsloven den 25. marts 1969 udtalte mit partis ordfører, hr. Juul-Madsen — Folketingstidende 1968-69, sp. 5099:

„Jeg må beklage, at den nye vandløbslov ikke gælder for København. . . . det er uheldigt, at . . . en nu moderniseret og avanceret vandløbslovgivning . . . ikke gælder for et stort område som København.“

Angående dambrugene er der påbegyndt en registrering. Det er mit indtryk, at bestemmelserne for dambrugene er gode, måske er de endda gode nok. Det fortalte i hvert fald lystfiskere mig. Men det væsentlige i det er igen dette, at bestemmelserne ikke overholdes. Det er igen et spørgsmål om kontrol. Vi er igen det samme sted.

Begreber som trykrensning, møddingsvand, stald afløb og henlægning af grøde indeholder givetvis forureningsrisici, det er jeg enig med forslagsstillerne i. Vi kan snakke om det i udvalget og finde en hensigtsmæssig løsning, for vi må jo også påtænke, at det skal være en praktisk løsning, som man kan arbejde med, hvor man har at gøre med disse ting. Det gælder f. eks. i landbruget.

Så vil jeg gerne sige til spørgsmålet om gødning, at her har forureningsrådet frem-

[Knud Bro.]

hævet i publikation nr. 15, side 139, nogle betragtninger, som jeg synes er ganske interessante:

„Den nuværende opbevarings- og udbringningspraksis for staldgødning, ajle og ensilagestof giver lokalt anledning til forureningsproblemer, og forholdet kan frygtes forværret ved større koncentration af husdyrhold og den relativt dalende værdi af staldgødning i forhold til kunstgødning. Det anbefales, at koncentrationen af husdyrhold over en vis størrelse registreres som erhvervsvirksomheder med dertil hørende behov for kendelse vedrørende afledning af spildevand.“

Jeg henviser i øvrigt til byggevedtægterne, som vel også er egnede til at sørge for, at der ikke sker nogen skade på dette område.

Jeg vil også fremhæve en ting, som forslagsstillerne har været opmærksomme på, nemlig at det ofte er meget kostbare foranstaltninger, som knytter sig til forureningsbekæmpelsen. Der er virksomheder, såvel i industri som i landbruget, der er gået ned og hjem bl. a. på grund af, at de skulle skaffe dyrt vand og skaffe spildevandet bort igen. Også her vil jeg gerne citere forureningsrådets synspunkt. Det er publikation nr. 13, side 49-50, hvor man siger:

„Det er derfor et spørgsmål, om ikke en del af de omkostninger, der er forbundet med f. eks. fremskaffelse af vand og bortledning af spildevand, i højere grad burde tages op som et almindeligt samfundsmæssigt problem eller i hvert tilfælde betragtes ud fra dette synspunkt.“

Dette er et spørgsmål om byrdefordeling, det er et spørgsmål om økonomien i forureningsbekæmpelsen, og det må diskuteres som en helhed. Vi kan ikke diskutere det stykkevis og delt fra lov til lov.

Til slut blot dette, som jeg gerne vil fremhæve som en væsentlig ting også i forbindelse med arbejdet med det lovforslag, hr. Vivike m. fl. her har fremsat, at forureningsrådets materiale faktisk er ganske godt. Det er faktisk en meget stor fordel for os, at vi har det, og jeg er sikker på, at det vil spille en betydelig rolle for vort nuværende og vort fremtidige arbejde med forureningsproblemerne. Jeg har gerne villet fremhæve dette, fordi jeg synes, at der er

grund til at påskønne rådets indsats og de erfaringer, vi her har liggende på bordet.

Kristen Østergaard: Jeg vil gerne først fastslå, at enhver form for forureningsbekæmpelse naturligvis også har venstres interesse. Men jeg vil gøre opmærksom på, at den gældende vandløbslov, som trådte i kraft i 1970, endnu ikke i sin fulde udstrækning er gennemført i praksis. Jeg kan her henvise til, at opsynet med lokale rensningsanlæg først for nylig, i dette år, er ved at blive indført i alle amter.

Må jeg i øvrigt sige om lovforslaget, at det er jo en gammel kending, idet de samme forslag om de samme punkter blev fremsat af hr. Vivike i fjor. Flere af punkterne har været grundigt drøftet, dengang vi fik den nuværende vandløbslov gennemført, og de er blevet afvist med saglige begrundelser, med henvisning til, at de enten har været økonomisk helt uoverkommelige eller også har været helt umulige at indføje i livets praksis.

Venstre har ikke noget imod, at vi endnu en gang i et udvalg diskuterer de omhandlede punkter, der er fremsat lovforslag om, men jeg kan erklære mig enig med ministeren i, at forslaget som helhed må afvises i den nuværende situation. Der er ingen grund til at ændre ved vandløbsloven, før vi har et bedre erfaringsgrundlag for vurderingen af den i øvrigt gode lov, som vi har nu.

Gunnar Jensen: Lovforslaget er et udtryk for den interesse, der fra alle sider i dag er for forureningsproblemet. Det skal man ikke have utak for, heller ikke når forslaget kommer fra SF, hvorfor vi vil være med til en velvillig behandling i udvalget.

Der er i forslaget et forbud med forurening fra møddingsvand og dambrug, således som der i øjeblikket er for ensilagesaft og ajle. Når der indtil nu er sket en forurening herfra, skyldes det nok snarere uvidenhed end ond vilje fra de pågældende mennesker, som forårsager denne forurening. De fleste af den slags forureninger kunne ophøre, blot synderen fik en henstilling fra myndighederne, og derfor mener jeg ikke, man bør skride til de strenge straffe, før det viser sig, at man bevidst fortsætter forureningen

[Gunnar Jensen.]

eller bevidst undlader at begrænse forurening.

Hr. Knud Bro stillede spørgsmålet: hvorfor uddanner man ikke hos amtsvandinspektørerne folk, som kan gå ud og opsøge synderne? Vi har da set eksempler på, at det netop er tilfældet. Jeg har eksempler på, at man netop lader en mand gå langs med et åløb og derefter op i de små vandløb, helt op i bække og grøfter og derved finder frem til, hvilke virksomheder, landbrugsvirksomheder osv., som er den forurenende kilde.

Vedkommende får da at vide, at han har en eller anden ledning, der har ligget der i 25 eller 50 år, som han måske ikke anede var der, og at den er årsag til forureningen, og når han får en venlig henstilling, så efterlever han denne henstilling. Jeg vil mene, det i første omgang bør være det, man bør gøre. Hvis det så senere viser sig, at han ikke gør noget ud af dette og man derefter kan konstatere fornyet forurening, all right, så er det noget helt andet, så har vedkommende bevidst undladt at begrænse sin forurening, og så må han selvfølgelig tage skade for hjemgæld.

Hvorvidt statskassen skal give tilskud og lån til renseanlæg, vil jeg ikke tage stilling til her før efter en meget grundig udvalgsbehandling. Det lyder selvfølgelig forjættende, og i mange tilfælde vil det måske også være rimeligt, at statskassen deltager og træder til, men følgerne er i hvert fald for mig i dag uoverskuelige. For det første kan der ske det, at vi får en meget kraftig opblussen af ønsker og et stort pres på statens budgetter. Men det modsatte kan måske også ske, at de pågældende lokale kræfter, hvad enten det er private menesker eller virksomheder eller kommuner, tværtimod vil indtage en afventende holdning, idet de venter med igangsætning, indtil man har bevilget stats-tilskud til dem. Som sagt, hele det problem er så uoverskueligt, at jeg i hvert fald ikke vil tage stilling til det før efter en grundig udvalgsbehandling. Jeg synes, det var en udmærket idé, som ministeren for forureningsbekæmpelse kom med her, at man behandler dette problem i forbindelse med det af ham bebudede forslag vedrørende hele forureningsproblematikken.

(Kort bemærkning).

Knud Bro: Jeg må med det samme sige, at så enkelt er det altså ikke. F. eks. har lystfiskerne ved Odense Å været nødt til at købe et stykke ved åen for overhovedet at kunne anmelde forurening af åen. For det andet vil jeg sige, at det problem, jeg fremdrog, tog udgangspunkt i, at amtsvandinspektionens folk kommer op ad åen og ser, der er en forurening, men inden de når tilbage og får tilkaldt den lokale betjent, så er forureningen jo holdt op. Derfor er det, jeg siger her fra talerstolen: uddan dog nogle af dem til at skrive en rapport på stedet, så vi kan fange manden, mens han endnu forurenar, og ikke blot må konstatere, at der faktisk bliver forurenar.

Ordføreren for forslagsstillerne (Vivike):

Det er rigtigt, at det er tredje gang, dette lovforslag bliver fremsat. Sidste gang var for to år siden. I den mellemliggende tid er der sket det, at folk har fået meget mere kendskab til forurening, og opinionen for at begrænse den og bekæmpe den er blevet betydelig større. Det har medvirket til, at vi prøver at genfremsætte lovforslaget, idet vi mener, der er mere forståelse, end vi traf tidligere.

Det synes jeg også jeg har kunnet høre her på ordførerne, når jeg lige ser bort fra hr. Kristen Østergaard fra venstre, som jo omtalte de tidligere behandlinger og henviste til, at vore forslag var økonomisk uoverkommelige o. lign. Vil vi bremse forureningen, så kommer vi til at betale, enten beløbene så skal udredes af den ene eller den anden. Vi klarer det ikke uden penge.

Jeg takker ellers for modtagelsen af lovforslaget og også for ministerens stilling. Ministeren bebudede, at der senere kommer et forslag til miljølovgivning, men det har vi altså endnu ikke set, og derfor kunne vi ikke tage højde for det.

Det eneste nye i lovforslaget denne gang er, at vi foreslår, at Københavns kommune kommer under vandløbsloven. Vi kender jo love, som ikke gælder for Grønland og Færøerne, men at vi har love her i landet, der ikke gælder for København, det er nu noget tosset, og det har nok været medvirkende til, at Øresund er så møgbe-

[Vivike.]

skidt, som Øresund er 90 pct. af spildevandet fra denne by går urensset lige ud i Øresund.

Nu skal jeg ikke gå ind på alle paragrafferne, absolut ikke, men ministeren var en del inde på møddingsvandet, og jeg skal bare som eksempel nævne — jeg har nævnt det før, men det kan ikke siges for tit — at for nogle år siden dræbte møddingsvand på en strækning af 10 km i en sjællandsk å 80.000 ål. Det var det, man fandt af døde ål, og alle de øvrige var altså også dræbt. Møddingsvand er altså noget farligt noget. Vi må på den ene eller anden måde prøve at bremse det forbandede svineri, der foregår på den måde her.

Finansieringen har der været talt lidt om, og vi har altså afsat et beløb på 100 mill. kr. hertil. Det er ikke specificeret, hvordan de skal bruges, og det er heller ikke muligt for en enkelt gruppe eller en enkelt mand at specificere det. Først når loven træder i kraft, kan det gøres i regeringskontorerne, for det kræver en hel del eksperter. Men bevar mig vel, tallet er vi villige til at tale om, ligesom vi i det hele taget i udvalget er parat til at tale om løvforslaget. Vi er også klar til at fire noget af; bare vi kan få noget af det gennemført, så vil vi være så nogenlunde tilfredse. Vi holder altså ikke fast på, at forslaget skal gennemføres præcis i sin nuværende form.

Men jeg håber altså, det nu kan blive gennemført, at vi kommer i gang med det, for vi ved alle sammen, at det er meget, meget nødvendigt.

Anden næstformand (Hanne Budtz): Nok drejer forhandlingen sig om forurening, men jeg henstiller alligevel, at man anvender et ordvalg, der passer bedre her i salen.

Gunnar Jensen: Hr. Knud Bro sagde, at det, sagen drejede sig om, var, at når der kom en mand fra vandinspektøren og konstaterede en forurening, så var forureningen ophørt, inden han fik sendt bud efter betjenten. Ja men hvad mere kan man forlange, end at forureningen så er ophørt? Så har man jo opnået det. Problemet bliver dernæst at konstatere, om vedkommende synder har truffet foranstaltninger til at forhindre en gentagen forurening, og hvis han ikke har

gjort det, så er det helt givet, at han bør hjemfalde til straf. Men hvis det drejer sig om den lille forurening, som sker rundt omkring i landet på grund af uvidenhed, så er der ingen grund til, at man kommer og giver en bøde på 1.000 kr. eller 2.000 kr., når sagen simpelt hen kan klares ved, at man gøres opmærksom på, at denne forurening sker. Noget andet er de store forureninger i forbindelse med dambrug osv. Jeg er enig med forslagsstillerne i, at man skal træffe foranstaltninger til, at denne forurening ikke kan gentage sig. Men der er masser af små virksomheder over hele landet, der ikke aner, at de er forurenende; de skal have en påmindelse om det fra starten, og det kan de få fra amtsvandinspektørens mand, som går deroppe, som hr. Knud Bro nævnte i sin indledning. Når den pågældende forhindrer, at forureningen gentager sig, så er der ingen grund til derefter at kkalde ham oven i hovedet.

Kristen Østergaard: Jeg skal ikke vende mig imod hr. Vivikes ordforurening; men jeg vil derimod vende mig imod hr. Vivikes grove påstande om, at møddingsvand skulle have dræbt, jeg ved ikke hvor mange ål i et sjællandsk åløb. Det kan ikke være rigtigt, idet møddingsvand består af 90 pct. regnvand og 10 pct. aje. Det er ikke i stand til at forårsage de virkninger, som man her påstår. Må jeg i øvrigt sige, at det er mærkeligt, at hr. Vivike netop hænger sig så meget i dette møddingsvand, for det er et af de mest umulige punkter i forslaget at gennemføre. Må jeg gøre opmærksom på, at man inden for landbruget dels reducerer besætningerne, dels er inde på en teknik med gøleanlæg, hvorved slige ting overhovedet ikke kommer ud i vandløbene. At man på denne baggrund nu i 1972 vil puste en sådan bagatel op til noget stort, det er forbavsende.

Knud Bro: Det var dog en pragtfuld påstand, at når bare man fik det til at høre op i tide, inden landbetjenten kom frem, så skulle det nok gå det hele. For det første vil jeg mene, at hvis folk overtræder lovene, så skal de på en eller anden måde gøres opmærksom på, at det finder vi ikke passende. Vi står her på talerstolen og arbejder i udvalg og giver love, og det er meget besværligt for os, så vi forventer også, at folk over-

[Knud Bro.]

holder dem. Jeg mener, at man skal give bøder efter samme princip, som man anvender i skattelovgivningen. Dersom man overtræder den, skal man have bøder, der svarer nogenlunde til den økonomiske fordel, man har af at undlade at overholde de forskrifter, der findes. Men lad være med at tage så letsindigt på det, at „det hører jo op før eller siden“. Man kunne med samme ret sige, at de fleste spritbiler bliver jo ædru på et eller andet tidspunkt.

Vivike: Med hensyn til ordforurening synes jeg, hr. Kristen Østergaard skulle lade formanden tage sig af det.

Med hensyn til grove påstande, så har jeg beviser for — dem kan vi hente ude på Charlottenlund slot hos fiskeribiologerne, dér ligger de endnu — at fiskeribiologerne talte 80.000 døde ål på en strækning af 10 km. Det er godt nok en grov påstand, men det er en sandhed, og det er altså ikke noget gas, jeg er kommet med. Det kan ikke hjælpe noget, at der vinkes af; så farligt er møddingsvand altså. Vi må se at klare det på den ene eller den anden måde. Der er ingen vej udenom.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Hanne Budtz): Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:

Forslag til militær straffelov

og

forslag til militær retsplejelov.

Valgt blev: *Hjortnæs, Erik Andersen* (Sdrj. amt), *Knud Damgaard, Erenbjerg, Otto Mørch, Preben Steen Nielsen, Tastesen, Kurt Brauer, Gert Petersen, Hans Toft, Adam Møller, Thestrup, Arne Christiansen, Brøndlund Nielsen, Per Federspiel, Westergaard Andersen og Bilgrav-Nielsen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 4 medlemmer til Hypotekbankens bestyrelse.

(Jfr. tidenden sp. 3114).

Valgt blev: *Albertsen, Bertel Pedersen, Ellen Strange Petersen og Enggaard.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 1 medlem til landsskatteretten (i stedet for Haunstrup Clemmensen).

(Jfr. tidenden sp. 3576).

Valgt blev: *Knud Thomsen.*

Den sidste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg til at modtage orientering om problemerne angående laksefiskeriet i Nordatlanten.

Valgt blev: *Orla Møller, Jørgen Peder Hansen, Hjortnæs, Risgaard Knudsen, Johan Nielsen, Moses Olsen, Bertel Pedersen, Poul Dam, Vivike, Henning Andersen, Poul Schlüter, Thestrup, Henry Christensen, Per Federspiel, Kofoed, Gummer Baumgaard og Erik Hansen.*

Anden næstformand (Hanne Budtz): Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 21. marts kl. 13.30 med følgende dagsorden:

1) *Indstilling fra udvalget til valgs prøvelse.*

2) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af borgerlig straffelov, af lov om ikrafttæden af borgerlig straffelov m. m., af lov om rettens pleje og af lov om uretmæssig konkurrence og varebetegnelse. (Privatlivets fred m. m.).

3) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af borgerlig straffelov. (Kapring af luftfartøj).

4) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om statens overtagelse af musikkonservatorierne i Esbjerg, Odense og Ålborg.

[Anden næstformand.]

5) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af jagtloven.

6) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om udmøntning af en skillelement i anledning af kongens 25 års regeringsjubilæum.

7) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om Danmarks erhvervsfond.

8) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om ændring af vandløbsloven [af Vivike m. fl.].

Angående folketingets arbejde de følgende dage i den pågældende uge henviste anden næstformand til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 11.40.

71. møde.

Tirsdag den 21. marts kl. 13.30

Anden næstformand (Hanne Budtz): I skrivelse af 17. d. m. meddeler universitetslektor *Ejler Koch*, at han er villig til at indtræde i folketinget som midlertidigt medlem i anledning af den medlem af folketinget Helle Degn tilståede orlov.

I skrivelse af dags dato meddeler socialministeren, at hun ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser for Færøerne om pristalsregulerede sociale ydelser,

forslag til lov om ændring af lov for Færøerne om folkepension. (Om førtidig folkepension og støtte til omsorgsarbejde m. v.),

forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Ændringer med henblik på Danmarks tilslutning til De europæiske Fællesskaber),

forslag til lov om ændring af lov om invalidd pension m. v. (Ændringer med henblik på Danmarks tilslutning til De europæiske Fællesskaber)

samt

forslag til lov om ændring af lov om pension og hjælp til enker m. fl. (Ændringer med henblik på Danmarks tilslutning til De europæiske Fællesskaber).

Boligudvalget har afgivet betænkning over forslag til lov om ændring af lov om boligbyggeri, forslag til lov om midlertidig offentlig støtte til almenyttigt boligbyggeri og forslag til lov om ændring af lov om bolig sikring. Eksemplarer af betænkningen samt bilag er omdelt.

Udvalget angående forslag til lov om ændring af lov om afgift for ekspedition af udstykningssager har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer er omdelt.

Udvalget angående forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring. (Forhøjelse af dækningsprocent, pristalsregulering af dagpenge og kassernes forbrug af formue m. v.) har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer er omdelt.

Socialudvalget har afgivet betænkning over forslag til lov om ændring af lov om børne- og ungdomsforsorg. (Ændrede tilskudsregler for daginstitutioner). Eksemplarer er omdelt.

Det er meddelt mig, at *Nordqvist* ønsker at udtræde af udvalget angående forslag til lov om erstatning for vaccinationsskader. Til at indtræde i det nævnte udvalg i stedet for *Nordqvist* har vedkommende gruppe udpeget *Edele Kruchow*, som herefter er valgt.

I skrivelse af gårs dato anmoder økonomi- og budgetministeren om, at der af folketinget må blive foretaget nyvalg af et medlem til at indtræde i *repræsentantskabet for Danmarks Nationalbank* for den resterende del